

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 5. Vtrùm ea, quæ conueniunt Filio Hominis, possint prædicari de naturâ diuinâ: & quæ conueniunt Filio Dei, de naturâ humanâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

ARTICVLVS III.

*Vtrum Christus possit dici,
Homo Dominicus?*

Respondetur negatiue: Et probatur ex D. Augustino qui lib. 1. Retract. cap. 19. hunc modum loquendi retractat, quem vsurpauerat lib. 83. quæst. quæst. 36. Ratio est; Quia Christus est Dominus per essentiam: Dominicus autem potius significat aliquid pertinens ad Dominum; ac proinde quid à Domino distinctum: vt corpus dominicum, passio dominica, voluntas dominica &c. Simili modo non rectè diceretur homo Deificatus, cum sit homo Deus.

Aduerte tamen; Si homo accipiatur pro natura humana, rectè dici in Christo esse hominem dominicum, hominem Deificatum. Sic enim loquuntur Patres: Sophronius in VI. Synodo act. 11. expressè dicit hominem in Christo Deificatum; id est, humanam naturam præscindendo à persona. Athanasius in expositione fidei: Dominicus, inquit, homo, quem ad salutem nostram exhibuit, conditus est vt esset initium viarum Domini. Et infra: Via est ipse Dominus homo: vbi vtroque modo loquendi vitur.

ARTICVLVS IV.

Vtrum ea qua conueniunt Filio hominis, possint predicari de Filio Dei: & contra?

Respondetur affirmatiue: estque fide tenendum contra Nestorium, qui ea qua conueniebant Filio hominis, non volebat tribui Filio Dei, nisi metaphoricè: & ea qua conueniebant Filio Dei, nõ volebat tribui Filio hominis, quia existimabat esse duas personas distinctas. Vtraque tamen tribuebat Christo; quia nomen Christi ipsi significabat duas personas; scilicet Filium Dei, & Filium hominis. Verum hic error fatis refutatus est supra quæst. 2. art. 2.

Notandum est; Ex hoc Articulo colligi duas Regulas, quibus tota hæc res explicatur.

1. Regula. Prior Regula: Quidquid dicitur de Filio Dei personaliter vel essentialiter, dicitur etiam de homine, & de Christo: vt, esse Filium Patris æterni, esse vnigenitum ex Patris substantia, Verbum Patris, Characterem hypostaseos paternæ, principium Spiritus sancti. Item esse immensum, immortalè, creatorem, rectorem & sustentatorem omnium, &c. Hæc regula est fide tenenda. Patet ex locutionibus Scripturæ. D. Iudas in epistola, v. 5. Iesus populum de terra Egypti saluans. Ioan. 8. v. 58. Antequam Abraham sciret, ego sum. Item ex Concilijs, & omnibus ijs quibus supra qu. 2. art. 1. & alibi ostensum est hunc hominem esse verè & propriè Deum. Ratio est; Quia in propositione simpliciter & propriè vera; quidquid dicitur propriè de attributo, dicitur etiam de subiecto. Sed hæc propositio est propriè vera: Iste homo est Filius Dei & Deus: ergo quidquid dicitur de Filio Dei, dicitur de hoc homine.

Dices: Ergo hæc propositio est vera: Iste homo est immortalis & incorporeus, ac proinde con-

traria dicuntur de eodem, vel etiam contradictoria: nam idem homo est mortalis & corporeus. Respondeo, Tales locutiones sapè in Patribus & Concilijs reperiuntur: vt Chalcedonenfi act. 1. & in VI. Synodo act. 11. Vnde concedo esse propriè veras. Sed aduerte, Illa attributa, non negatiue aut priuatiue accipienda esse; v. g. vt immortalis, sit idem, quod non mortalis; sed vt significant positiuam proprietatem Dei; à qua ipse dicitur immortalis &c. hoc modo, esse corporeum & incorporeum, mortalem & immortalem, non sunt contradictoria; sed significant diuersas proprietates positiuas, conuenientes eidem personæ per diuersas naturas: vnde nihil obstat quod videantur esse contraria. Si autem accipiantur vt significant negationes, tunc illa propositiones sunt falsæ; quia negatio totum destruit: vnde significaretur Christum nullo modo esse corporeum. Quare D. Thomas a. 8. ad 2. dicit non esse ita loquendum sine expositione vel limitatione: v. g. Christus est immortalis, incorporeus, secundum naturam diuinam. Quamuis hoc non ita scrupulosè à Patribus obseruetur.

2. Regula. Quidquid dicitur de homine essentialiter vel necessario, & quidquid dicitur de hoc homine, etiam accidentariè, dicitur quoque de Filio Dei & Deo. Vt, constare anima & carne; habere intellectum, voluntatem, appetitum sensituum. Item nasci, flere, crescere, subditum esse, elurire, sitire, fatigari, turbari, triftari, admirari, timere, pati, crucifigi, mori, resurgere &c. Est etiam fide tenenda. Vt patet ex dictis supra qu. 2. art. 2. Sic Act. 20. v. 28. dicitur Deus acquisiisse Ecclesiam sanguine suo, & prioris ad Cor. 2. v. 8. Dominus gloria dicitur crucifixus. Ratio est, Quia Deus est propriè homo: ergo quidquid dicitur de homine necessario, vel etiam de hoc homine quamuis accidentariè, dicitur absolute de Deo.

ARTICVLVS V.

Vtrum ea qua conueniunt Filio hominis, possint predicari de natura diuina: & qua conueniunt Filio Dei, de natura humana?

Respondetur negatiue: Quia id quod est proprium alicui rei, non potest dici de alio, nisi hoc, illi rei identificetur. Atqui natura diuina non identificatur Filio hominis, qua homo est nec natura humana Filio Dei. Ergo quæ de Filio hominis dicuntur (vt esse passum, mortuum, sepultum) non possunt dici de natura diuina. Et quæ dicuntur de natura humana (vt esse puram creaturam, esse assumptam ad vnionem hypostaticam) non dicuntur de Filio Dei. Vide D. Tho.

Dices, D. Augustinus Tract. 47. in Ioan. dicit: Verbum est Christus, Anima est Christus, Caro est Christus: ergo &c. Respondeo, Est figurata locutio. Nihil enim vult aliud dicere, quam Carnem & Animam existere in eodem supposito, siue sint coniuncta siue separata. Simili modo impropria est locutio, cum Vita dicitur esse mortua in Hymno Ecclesiastico. Est enim dumtaxat vera, ratio- ne identitatis vitæ cum Verbo; non autè formaliter: vnde non est passim vsurpanda.

I i Notandum

10
Lutherani
volunt
proprietates
diuinæ
naturæ cō-
municari
humanitati
in ab-
stracto.

Brentius,
Smideli.
¶ 111.

Kemnitius
cap. 21.
c. 23.

Impugnā
117.

Notandum est; Hæreticos huius temporis, maxime Lutheranos docere proprietates diuinæ naturæ communicari humanitati Christi, etiam in abstracto sumptæ; ita vt humanitas Christi verè sit omnipotens, omni-sciens, vbique præfens &c. idem volunt eadem attributa diuinitatis prædicari de homine in concreto, cum reduplicatione humanæ naturæ; ita vt hæc sit vera: Christus, vt homo, est omnipotens, creator, immensus, vbique præfens &c. Sed dupliciter diuisi sunt: quidam enim ex illis, inter quos Brentius in Apologia pro confessione Wittenberg. in Tract. de Cœna Domini, & Iacobus Smidelinus in Thesibus impressis, Thesi 20. Tubingensi, volunt in tali communicatione idiomatum cōsistere vnionem hypostaticā; adeoque ipsam vnionem nihil aliud esse, quàm talem proprietatum diuinarum communicationem naturæ humanæ factam. Alij verò dicunt vnionem hypostaticā non consistere in communicatione, sed esse eius veluti causam; & hanc communicationem, veluti quamdā proprietatem, excommunicatione hypostaticā sequi. Ita docet Kemnitius lib. De duabus naturis Christi. Vtrum autem vicissim proprietates naturæ humanæ tribuantur diuinitati, non aperte explicant: videntur tamen negare.

Contra hunc monstrosam errorem, Dico Primò, Hæc communicatio idiomatū, quā proprietates diuinæ naturæ communicantur humanitati, est impossibilis; & aperte contra fidem: ac proinde vnio hypostatica non potest in eā consistere.

Probatur Primò, Nam, vel illa communicatio est omnium proprietatum diuinarum, quod ipsi fati insinuant: sed hoc est prorsus impossibile, nam sequeretur humanam naturam Christi, esse æternam, increatam, immensam, purum spiritum &c. hæc enim sunt proprietates diuinæ naturæ. Vel est tantum quarundam proprietatum communicatio: & tunc non erit vnio substantialis, sed accidentaria. Cùm enim quæuis proprietates diuinæ, intrinsecè & essentialiter includat ceteras omnes, fieri nequit, vt vna substantialiter communicetur sine alterâ; quamuis accidentaliter, scilicet per participationem possit hoc fieri: nam in suis participationibus diuiduntur.

Probatur Secundò, Quando humanitas Christi dicitur, v.g. omnipotens; vel intelligitur omnipotens per modum instrumenti, ex quadâ participatione omnipotentia; vel per modum causæ principalis, ratione omnipotentia essentialis. Si priori modo intelligatur, incurritur error Nestorij, qui dicebat hanc vnionē consistere in energia & dignitate, id est, in eo quod humanitas esset instrumentū diuinitatis, & inde appellaretur diuino nomine. Si secundo modo intelligatur, confunduntur naturæ cum Eutyche: nam oportet vt humanitas sit conuersa in naturam omnipotentem; vel vt ipsa omnipotentia informet intrinsecè naturam humanam; alioquin erit denominatio extrinseca.

Probatur Tertio, Si vnio hypostatica consisteret in tali cōmunicatione idiomatum, non magis esset facta ad personam Filij, quàm ad personam Patris & Spiritus sancti: nam proprietates seu attributa sunt communia.

Probatur Quarto, Etiam si omnia attributa essentialia essent communicata humanæ naturæ, non tamen idem esset vna persona Filij Dei & homi-

nis: ergo &c. Antecedens patet, Quia Pater communicauit omnia attributa essentialia Filio, non tamen eadem est persona Patris & Filij. Quare talis communicatio idiomatum nihil iuuat vnionem hypostaticam. His adde; Concilia & Patres definiuisse vtramque naturam suas proprietates infusus referuasse; nec alteram alteri suas communicasse. Ita Synodus IV. act. 5. & Synod. VI. act. 4. in epist. Agathonis Papæ. Et act. 17. in decreto fidei, & alibi.

Dico Secundò, Ex vnionē hypostaticā non est consecuta talis idiomatum communicatio, vt per eam Caro Christi dicatur esse vbique.

Notandum est, Quosdam hæreticos, etsi dicant vnionem hypostaticam non consistere in illa proprietatum seu idiomatum cōmunicatione, tamen velle eam cōsequi ex vnionē hypostatica tamquā eius effectum: idque maxime affirmat de vbiquitate, & etiā de omnipotentia, de ceteris nõ item. Hanc autem vbiquitatem & omnipotentiam quidam ex illis dicunt statim consecutam; quidam in Resurrectione; quidam in Ascensione.

Sed nostra propositio patet partim ex dictis, quibus generatim ostensum est talem communicationem esse impossibilem; partim ex his. Primò, Ex omnibus mysterijs humanitatis Christi, quæ per hanc vbiquitatem euertuntur. Fides enim nostra docet Christum conceptum in vtero Virginis, & non extra; natum in Bethlehem, & non alibi; fugisse in Ægyptum, & aliquot annis abfuisse à Iudæa. Item in morte animam fuisse à corpore separatam, & ad inferos descendisse, non autem corpus: postea corpus animæ reunitum, egressum è sepulcro, translatum in cœlum, &c. Atqui hæc omnia falsa sunt, si Caro Christi est vbique: Sicut enim diuinitas in his omnibus mota non est, nec loco conclusa, ita nec caro fuisse.

Secundò Probatur, Ex Scripturis; Matthæi, Marci, Lucæ vltimo: Surrexit, non est hic. Ioan. 6. vers. 24. Cum videret turba, quod Iesus ibi erat ibi. Ioan. 11. vers. 15. Gaudeo, inquit Dominus, quod non eram ibi. Act. 2. vers. 27. Non derelicta est Anima eius in inferno.

Ad hæc Respondent Hæretici, Hæc omnia intelligenda esse de presentia vel absentia carnis visibili: nam secundum hanc presentiam erat in vno loco, non in alio; mouebatur ex vno loco in alium: tamen iuxta presentiam carnis inuisibilem, erat vbique, sicut diuinitas: ut Ioan. 16. v. 28. Relinquo mundum, intelligendum est, secundum absentiam carnis visibilem; nam secundum inuisibilem, manebat in Eucharistia.

Sed hæc Responso nihil valet. Primò, Quia sequitur, vel quod hæc omnia tantummodo secundum externam speciem sint facta; quia Caro eius non verè transferebatur de loco in locum, sed ita videbatur exterius: vel certè quod Christi Caro & Anima habuerit duplex esse ab initio, vnū inuisibile, secundum quod sit vbique, ac proinde immobilis; alterū visibile, secundum quod sit certo loco circumscripta, possitq; de loco in locū moueri. Et quamuis per absolutam Dei potentiam non sit impossibile, vt Christi humanitas habeat tale esse inuisibile, per quod sit in toto mundo; tamen omnino impossibile est, vt sit vbique sicut Deus: id est, sit ita immensa, vt possit replere infinitos mundos; vt Lutherani volunt: talis enim immensitas

11

Vbiq; sita.

Responso.

Responso
vbiqui-
tarum de
presen-
tia inuisibili.

Responso.

Esse vbique
est creatura
incom-
municabilis

immensus nulli creaturae est communicabilis: imò re ipsa nulla creatura potest se per totum mundum diffundere; vt colligitur ex Patribus, Ambr. lib. de Spiritu S. cap. 7. Basil. lib. de Spiritu S. ad Amphilocho. cap. 22. Cyrill. lib. 7. de Trinitate. August. lib. 3. contra Maxim. cap. 21. Fulgent. lib. ad Donatum cap. 8. Vbi docent hi Patres Spiritum sanctum esse Deum, eò quòd sit vbique. Quod argumentum nullam vim haberet, si esse vbique, foret alicui creaturae communicatum. Secundò, Quia hæc expositio est contra vim verborum Scripturæ; alioquin enim possemus dicere Christum non esse in Eucharistia, quia non est ibi visibiliter. Neque est simile quod ipsi adferunt ex cap. 16. Ioan. v. 28. *Iterum relinquo mundum &c.* quia significat se ita relicturum mundum, sicut venerat in mundum, & hætenus in eo fuerat: ait enim, *Exiui à Patre, & veni in mundum; iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem;* vbi significat se non ita futurum in mundo sicut hætenus fuerat: quod falsum esset, si fuisset vbique; nam mansisset sicut ante fuerat. Adde, illū ita reliquisse mundū inferiorem, vt reuera non manserit ibi secundum corpus. Quòd autem per nouum mysterium ibidem constituatur, scilicet quando Sacerdos aliquis consecrat; hoc nihil officit proprietati illorum verborum.

Euerit
mysterium
Eucharistie.

12. Probatur Tertiò, Quia omnes Patres docent Christi humanitatem non esse vbique: quorū testimonia videre est apud Gregorium à Valentia, & Bellarminum de Christo lib. 3. cap. 9. 10. 11. 12. 13. 14.

Probatur Quartò, Quia hæc sententia euerit mysteriū Eucharistie. Si enim Christi humanitas vbique est substantialiter præsens; non magis erit præsens in Eucharistia, quam in pane & vino mense vulgaris; nec aliter post consecrationem, quam ante: nec magis incipit esse intra hominem post sumptionem, quam ante.

Probatur Quintò & postremò, Ex vi unionis hypostaticæ nullo modo sequitur hæc omnipræsentia: quòd pater à simili, est enim oculus sit vnitus substantialiter toti animæ, non tamē ideo debet esse vbique est tota anima; alioquin oculus deberet esse etiā in pede; quia ibi est tota anima. Similiter multò minùs sequitur hæc vbiquitas ex Resurrectione; nam gloria Animæ vel corporis non euerit naturam, nec eam extra naturalem suam mensuram extendit.

13. Obiectio.
nos soluitur.

Sed contrà. Obijcitur Primò, Ad Ephesios 4. v. 9. vbi dicitur de Christo. *Qui ascendit super omnes Cælos, vt adimpleret omnia:* in quò locum etiam Oecumenius ait, *Quia repleuerat omnia suā diuinitate, ascendit vt omnia etiam repleret suā carne.* Respondeo, Non agitur ibi de repletionem corporali, quasi ascenderit vt inde corporaliter per totum vniuersum se diffunderet, alioquin non posset postea descendere. Sensus igitur est; *Ascendit, vt impleret omnia,* nempe vaticinia quæ de ipso erant, iuxta phrasim Scripturæ. Sic Luc. 24. vers. 44. *Neesse est impleri omnia.* Ita Hieron. & Chrysost. in hunc locum Pauli. Vel, *Vt impleret omnia,* scilicet, Ecclesiam Spiritu sancto & donis celestibus: ita Ambrosius epistola 16. & Hilarius in Psalm. 56. quod est valde consentaneum verbis Apostoli præcedentibus. Vel denique *vt adimpleret omnia* loca operibus admirandis, terram, mare, aërem, cælum.

Christus
implet
omnia;

Obijcitur Secundò, Christus est vbique: sed vbicumque est, ibi est homo: ergo vbique habet humanitatem. Respondeo, Christus est vbique per communicationem idiomatū ratione diuinitatis; sicut etiam est æternus: ad quod sufficit personam esse vbique secundum naturam diuinam. Quod autem subsumitur, falsum est, nisi intelligatur de Christo formaliter; id est: vbicumque Christus est, Christus ibi est homo. Et si enim is qui est Christus, sit vbique; tamen non vbique habet rationem Christi; ac proinde non est necesse vt vbique habeat naturam humanam. Similiter falsum est, Christus seu Filius Dei vbique est homo: nam esse hominem, non conuenit ei vbique; sed solum certo loco. Sicut falsum est, Anima vbique est vita oculi.

Quomodo
sit vbique.

ARTICVLVS VI.

Vtrum hac sit vera: Deus factus est homo?

14. Respondetur; Hæc est vera, *Deus factus est homo.* Imò est fide tenenda: vt patet Ioan. 1. & ex omnibus Symbolis. Ratio est; Quia Deus antea extitit nõ homo, deinde extitit homo, idque per aliquam operationem effectum est: ergo Deus factus est homo. Neque hinc sequitur Deū mutari, vel esse mutatum; quia licet Deus sit subiectum istius propositionis, non tamen fuit subiectū illius mutationis, per quam factus est homo; sed ipsa humanitas subiectū fuit; vt patet ex dictis q. 2. a. 7. Adde; Hanc mutationem humanitatis, quæ Deus factus est homo, ne per communicationem quidē idiomatum Deo tribui possit. Ratio est; Quia hæc communicatio supponit vnionem naturæ humanæ cum persona diuina: at ista mutatio non supponit vnionem, sed est via ad illam: itaque per illam mutationem Deus non potest dici mutatus.

Petes, An propriè Deus dicatur factus homo? Respondeo, Omnino propriè dici; sicut propriè dicitur esse homo. Quia hac oratione nihil aliud significatur, quam Deum acquisiuisse esse humanum, quod antea non habebat, idque per veram aliquam effectiōem, siue per hanc inducta sit aliqua mutatio in Deo, siue non: hoc enim ex vi orationis non determinatur.

Deus dicitur
proprie factus
homo.

Dices, Si Deus factus est homo: ergo factus est hic homo; atqui hic homo est suppositum. Respondeo breuiter, Concedo factus est hic homo, ac proinde factus est suppositū naturæ humanæ, non tamen suppositum absolute; quia antea erat.

Deus factus est
suppositū
naturæ
humanae.

ARTICVLVS VII.

Vtrum hac sit vera: Homo factus est Deus?

15. Respondetur; Hæc propositio, *Homo factus est Deus,* propriè non est vera. Ratio est; Quia ex vi propositionis, subiectū accipitur pro subistente in natura humana: atqui hoc non est factū Deus; sed semper fuit Deus. Quare hæc; *Christus factus est Deus,* est omnino hæretica. Deinde; Quia participium *Factus,* cadit in attributum; cui nullo modo conuenit fieri.

Homo improprie dicitur factus Deus.